

TSL
2021-8178

Geografisk tillgänglighet med flyg – en jämförelse mellan 2020 och 2021

Geografisk tillgänglighet med flyg – en jämförelse mellan 2020 och 2021

Inledning

Med utgångspunkt från tidtabellsuppgifter¹ för en utvald dag (i vecka 47 respektive år) har det för de undersökta flygplatserna beräknats hur lång tid det är möjligt att vistas på destinationsorten vid ett dagsbesök. Mer konkret innebär det att en person som reser med första flighten från t ex. Umeå flygplats i avsikt att besöka Amsterdam och återvända med sista flighten hem kan vistas totalt fem timmar i Amsterdam. Däremot, om man från Amsterdam vill göra en förrättning över dagen i Umeå, så var det inte möjligt. Det förra benämns Umeås *åtkomlighet* till Amsterdam och det senare Umeås *tillgänglighet* från Amsterdam. Vistelsetider har beräknats från det att flygplanet landat på ankomstflygplatsen tills det att sista flygplanet avgår. Kriteriet är att man skall vara tillbaka på hemmaflygplatsen senast 24:00 samma dag. Endast vistelsetider på minst fyra timmar har tagits med eftersom det inte anses meningsfullt att genomföra en förrättning med kortare tid till förfogande. För alla svenska flygplatser med linjetrafik har sådana vistelsetider beräknats. I den mån det finns flera flygplatser i en region som t ex Stockholm med både Arlanda och Bromma väljs det alternativ som ger längst vistelsetid. För Malmö räknas, vid sidan av Sturup, även Kastrup som "hemmaflygplats". Genomsnittet av alla vistelsetider utgör måttet på respektive flygplats tillgänglighet och åtkomlighet.

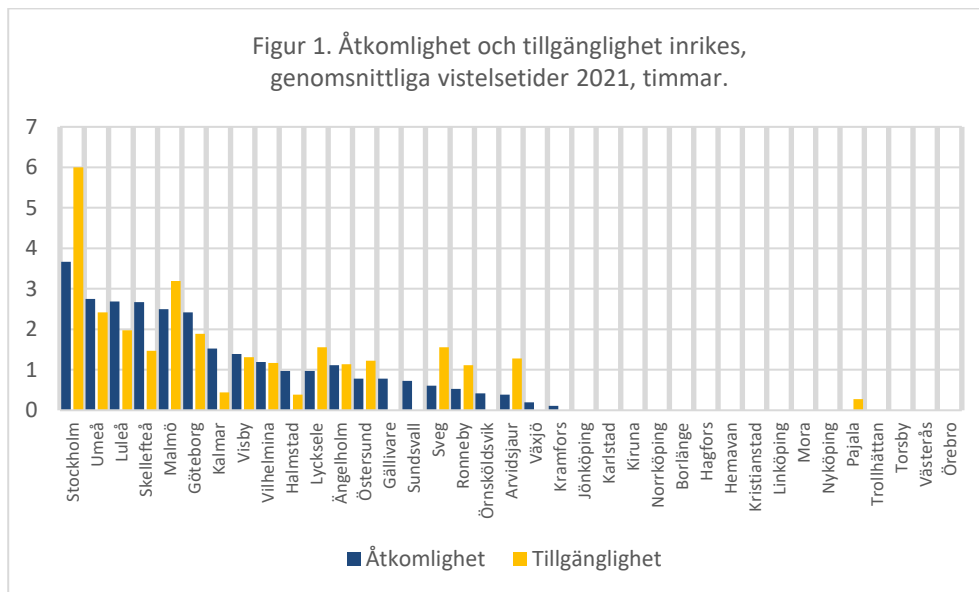
¹ Tidtabellsdatabasen OAG (Official Airline Guide)

Årets sammanställning visar att flera flygplatser fått en förbättrad tillgänglighet och åtkomlighet jämfört med 2020, och det gäller för såväl inrikes- och Europatrafiken. Men trots förbättringarna under 2021 så är det fortfarande en lång väg innan man är tillbaka till 2019 års nivå. Det är många flygplatser som i spåren av pandemin fortfarande saknade flygförbindelser, och att det då följaktligen inte gick att ta sig till eller därifrån med flyg. Antalet avgångar i reguljärtrafiken från svenska flygplatser under vecka 47 2021 var närmare 44 % färre än under samma vecka 2019. För 2020 var motsvarande andel endast 74 %.

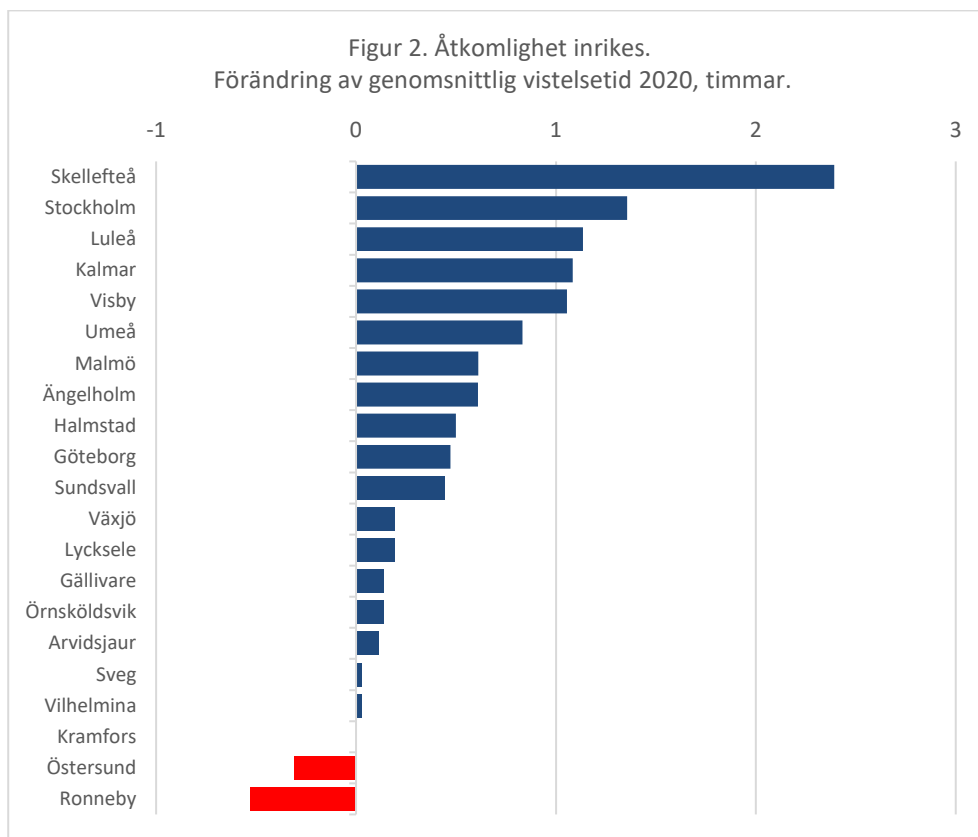
Tillgänglighet och åtkomlighet - Inrikes

För Sverige som helhet förbättrades möjligheten att med flyg kunna ta sig till och från olika platser inom landet (för en endagarsförrättning) med 60 %² under 2021. Enklast har det varit att ta sig till eller från Stockholm, vilket visas i figur 1 nedan. Där framgår också att 15 flygplatser helt saknade möjligheten att kunna nå, eller nås av andra flygplatser.

² Mätt som ett genomsnitt av alla vistelsetider

I de två följande figurerna visas *förändringar* av genomsnittliga vistelsetider per flygplatsregion mellan 2020 och 2021.

16 flygplatsregioner saknade helt åtkomstmöjligheter under såväl 2020 som 2021.

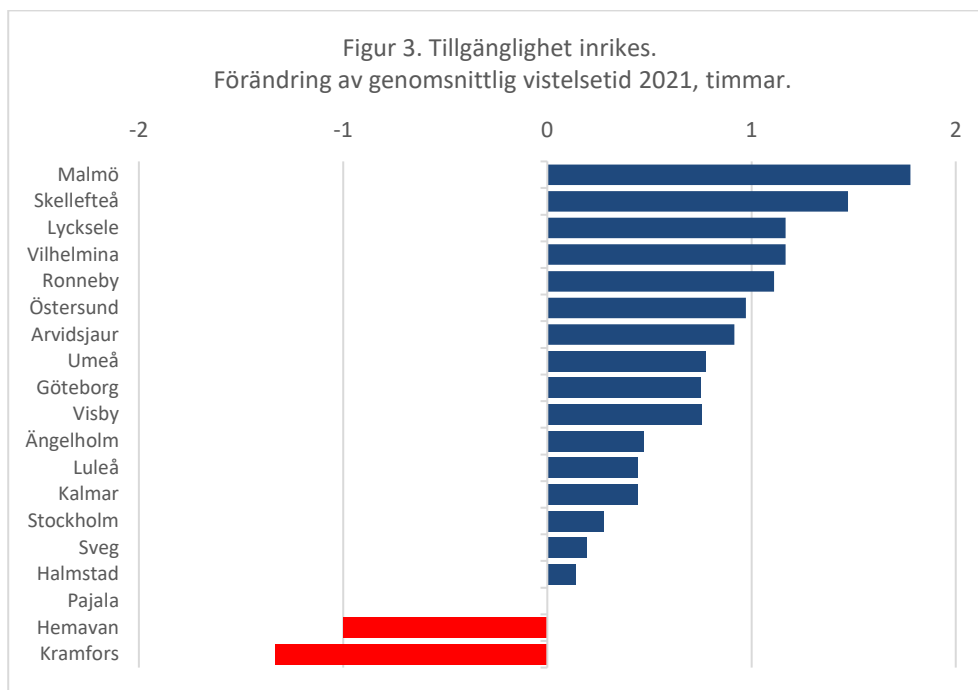
Samtidigt noteras förbättringar för 18 orter, och särskilt stor har den varit för

Skellefteå. Östersund och Ronneby fick en försämrad åtkomlighet 2021. När det gäller

tillgängligheten (figur 3) var det 18 flygplatsregioner som inte kunde nås under vare

sig 2020 eller 2021. De största förbättringarna hade Malmö och Skellefteå, medan

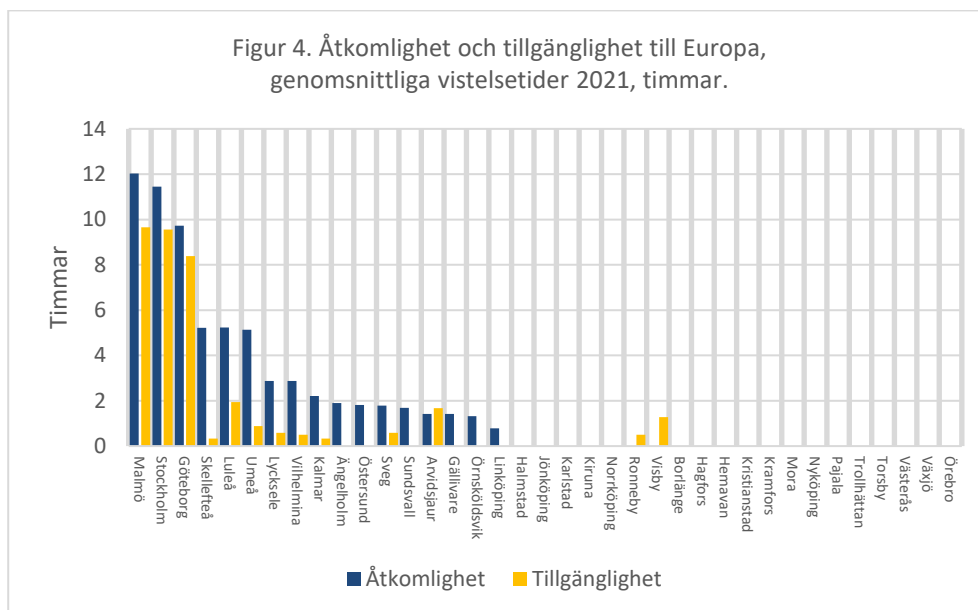
Kramfors och Hemavan tappade i tillgänglighet.

Tillgänglighet och åtkomlighet – Europa

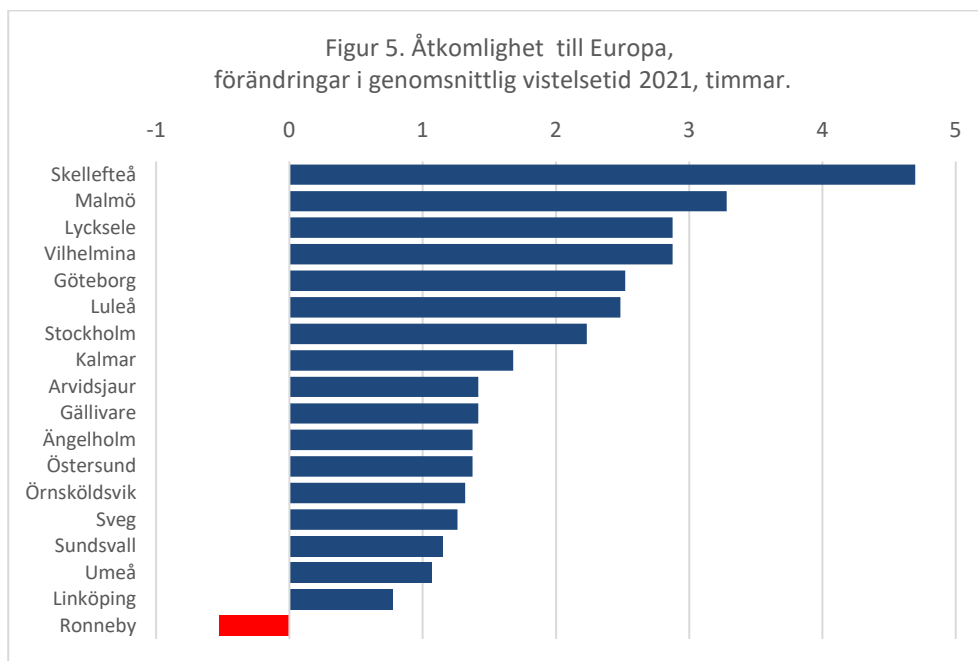
För tillgänglighet och åtkomlighet till Europa undersöks möjligheten att över dagen kunna ta sig till (eller från) huvudstäderna³ i de 15 länder varmed Sverige har störst utrikeshandel. Länderna har viktats efter hur stor andel de har av den svenska utrikeshandeln. På så vis är det av större betydelse att ha goda förbindelser med t.ex. Tyskland än med Österrike. Dessa (viktade) genomsnittliga vistelsetider utgör måttet för de svenska flygplatsregionernas tillgänglighet och åtkomlighet i Europa, se figur 4. För Sverige som helhet förbättrades såväl åtkomligheten som tillgängligheten under 2020, den förra med 93 % och den senare med 53 %. Man bör dock komma ihåg att 2020 var ett rekordlångt år.

³ För Tyskland används Frankfurt som målpunkt i stället för Berlin.

Generellt gäller att åtkomligheten är bättre än tillgängligheten, det vill säga att det är lättare att nå ut från Sverige än att ta sig hit för en endagsförrättning. Det illustreras dels av det är några fler flygplatser som har åtkomlighet (blå staplar) än tillgänglighet, och dels av att vistelsetiderna i allmänhet är högre för åtkomligheten. Som framgår av figuren så kunde 24 flygplatsregioner inte nås från Europa över dagen. Motsvarande för att kunna nå ut till Europa så saknade 20 denna möjlighet. Den överlägset bästa tillgängligheten och åtkomligheten under 2021 hade Malmö⁴, Stockholm och Göteborg. I figurerna 5 och 6 visas *förändringar* av genomsnittliga vistelsetider per flygplatsregion mellan 2020 och 2021.

⁴ Här räknas att Kastrup vid sidan av Sturup räknas som "hemmaflygplats" för Malmöregionen

För 17 av regionerna har *åtkomligheten* förbättrats i varierande grad. Särskilt stor är ökningen för Skellefteå som under 2021 hade åtkomst till åtta av de 15 städerna vilket är i nivå med hur det var 2019, det vill säga före pandemin. 19 av regionerna hade ingen åtkomlighet under vare sig 2020 eller 2021. Detta kan jämföras med 2019 då bara två regioner saknade åtkomstmöjlighet till Europa. När det gäller *tillgängligheten* som visas i figur 6 så var det 12 regioner där den har förbättrats under 2021. 22 av regionerna saknade tillgänglighet, vilket är lika många som under 2020. Noterbart är Skellefteås låga tillgänglighet i förhållande till de betydligt större möjligheterna att därifrån nå ut till övriga Europa.

